

Orfoepiyaya təbə olan adlar

Gülüş, Turuş, Nariş, Balış kimi adların sonundakı “ş” səsi əslində “nc” səsbirləşməsinin orfoepiyanın tələbinə boyun əyməsidir. Gülünc, Turunc, Narınc, Balınc şəklində yazılmalı olan bu adların yazılışı zamanı sözün tələffüz şəkli orfoqrafiya prinsipinə öz hökmünü diqtə edə bilmişdir. Əslində orfoqrafiyada bu cür hallar xalq dilinin şirinliyini qoruyub saxlayan amil olmaqla məqbul sayılmalıdır. Hətta Sevinc adı da yaşlı adamların dilində Seviş şəklində tələffüz ediləndə şirin səslənir. Qubuş adı da (mənim ana babamın adıdır) uşağa əzizləyib deyilən “qurban olaram” ifadəsinin “qubuş olum” şəklindən yaranıbdır: Qurban – Qubuş.

Bundan başqa, Mövlüş adı Mövlan(-verdi), Xuduş adı Xudaverdi adlarının tələffüzdə qısaldılmış variantları olmaqla orfoqrafiyanı özünə təbə etdirmişdir.

Tellala, Güllala şəklində səslənən qız adları da vardır ki, onların orfoqrafiyasını bərpa etmədən mənasını anlamaq çətin olur: Tellalə, Güllalə adlarının bu cür səslənişi Lalə adının ahəng qanununa təbə etdirilərək Lala şəklində tələffüz edilməsi prinsipinə əsaslanır.

Əlifoğlu, Şakir.

